

ECOSIGN

Osnovni koncepti Ecodesign-a

ENOTA 8: Upravljanje z okoljem

Cilji

- V splošnem spoznati sisteme upravljanja z okoljem po standardu ISO 14001 in EMAS regulativi.

9.1 Sistemi upravljanja z okoljem

9.1.1 Uvod

Kaj je sistem upravljanja z okoljem?

Sistem upravljanja z okoljem (EMS) je sistem za nadzor vseh procesov organizacije, ki so povezani z okoljem in vplivajo na njega.

Ravnanje z okoljem v organizacijah ni prostovoljna dejavnost, ampak obvezna zaradi velike okoljske zakonodaje.

Cilj EMS je: "opredeliti in dokumentirati metodologije za izvajanje dejavnosti pod nadzorom, vedno z okolju prijaznejšega vidika."

Tipi sistemov upravljanja z okoljem (EMS):

- Formalni EMS. Preverjen s strani tretjih oseb, certificirani. Poznani pod:
 - ISO 14001
 - EMAS Regulativa
- Neformalni ali nereferenčni EMS. Brez preverjanja ali certificiranja.

9.1 Sistemi upravljanja z okoljem

9.1.2 Prednosti uvedbe EMS

BENEFITS

Princip **stalnega izpopolnjevanja**.

Izboljšanje okoljskega obnašanja organizacije

Nadzor nad procesi in aktivnostmi, katere vplivajo na okolje skozi celoten življenjski cikel.

Zagotavlja ustreznost, primernost in učinkovitost EMS

Zagotavljanje **skladnosti s trenutno okoljsko zakonodajo**.

Če obstaja vpliv na okolje, ga lahko zmanjšamo.

Optimizacija končnih stroškov prilagoditve okoljskemu področju.

Obvezna skladnost, obvezujoča s pregledom (posodobitve).

Okolje predstavlja **nov poslovni kazalnik**.

Zmanjšanje posledice minimizacije nastalega onesnaženja.

Zeleni trg, ki temelji na **informacijah in preverljivih dejstvih**.

Odprtost okolju prijaznim trgov.

Zanesljiva slika zavezanosti k okolju in stalnemu izpopolnjevanju.

9.2 Standard ISO 14001

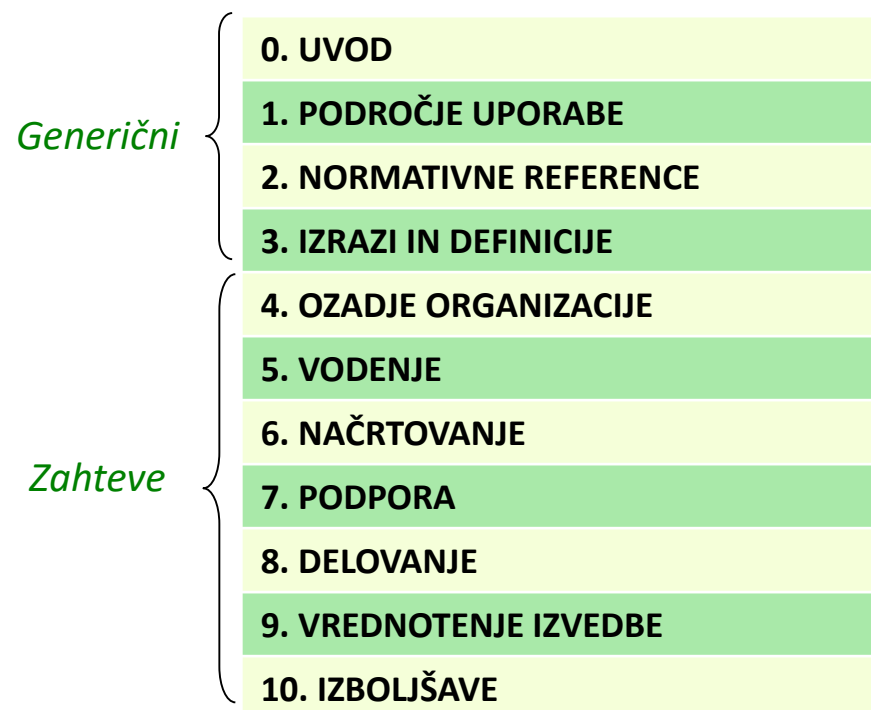
9.2.1 Struktura standarda ISO 14001

Kakšna je visokonivojska struktura standarda?

- Standard ISO 14001 ima strukturo na visoki ravni. Omogoča enostavno integracijo drugih sistemov upravljanja: ISO 9001, ISO 27001 itd.
- Struktura na visoki ravni je sestavljena iz 10 glavnih naslovov.

*"Deli standarda 0, 1, 2 in 3 so generični.
Ta enota se osredotoča na:
4 do 10 zahtev (podpoglavje 9.2.2) "*

Deli visokonivojske strukture

9.2 Standard ISO 14001

9.2.2 Zahteve standarda ISO 14001

4. Ozadje organizacije

■ Analiza konteksta in identifikacija zainteresiranih strani. Analizirajte okoljske razmere, ki vplivajo na notranji ravni:

- Notranji: kulturni, gospodarski, operativni, tehnološki, vidiki delovanja itd., in
- Zunanji: tehnološki, gospodarski, tržni, politični, socialni itd.

■ Ugotovite, kdo so zainteresirane stranke v danem kontekstu, glede na njihovo članstvo, potrebe in pričakovanja.

■ Izvršilni odbor mora oblikovati strategijo o ravnanju z okoljem. Sistem mora biti v skladu s strategijo in določenim obsegom.

5. Vodenje

■ Najvišje vodstvo mora pokazati vodstvo in zavezanost sistemu:

- Določite "okoljsko politiko" (sporočite).
- Opredeliti "cilje", "okoljske kazalnike" in "strategije", ki upoštevajo pravne zahteve in povezane informacije.
- Določite vloge, odgovornosti in pooblastila.
- Spodbujanje uporabe "pristopov k procesu" in "razmišljanja na podlagi tveganja".

9.2 Standard ISO 14001

9.2.2 Zahteve standarda ISO 14001

6. Načrtovanje

- EMS mora biti načrtovan s strani organizacije.
- Zahteve:
 - Določite "tveganja in priložnosti", povezane z okoljskimi vidiki organizacije in ustrezno ukrepajte.
 - Identificirati in oceniti "okoljske vidike" organizacije z vidika življenjskega cikla. Ugotovite pomembne vidike z uveljavljenimi merili.
 - Ugotovite in ocenite "okoljske zahteve za elg". Pregled in posodobitev.
 - Določiti "cilje izboljšanja" pomembnih okoljskih vidikov, zakonskih zahtev ter ugotovljenih tveganj in priložnosti.

7. Podpora

- Najboljše vodstvo organizacije mora podpirati potrebne vire za stalno izboljševanje EMS :
 - Povečati ozaveščenost in predanost sistemu v organizaciji. Komuniciranje o pomembnosti okoljskega upravljanja.
 - Zagotovite potrebno EMS usposabljanje za osebje.
 - Vzpostaviti potrebne procese za notranje in zunanje komunikacije, ki so pomembne za izvedeni EMS.
 - Določite potrebne dokumentirane informacije in nadzor, da izpolnijo standardne zahteve in druge zahteve, ki so lahko pomembne kasneje.

9.2 Standard ISO 14001

9.2.2 Zahteve standarda ISO 14001

8. Delovanje

■ “Načrtovanje in nadzor nad delovanjem”.
Operativni kriteriji procesov in nadzor nad njimi:

- V procesu načrtovanja in razvoja izdelka ali storitve je treba določiti kontrole ob upoštevanju vsakega življenjskega cikla.
- Določite okoljske zahteve za naročanje izdelkov in sporočite svoje okoljske zahteve zunanjim ponudnikom.
- Upoštevati je treba potrebo po zagotavljanju informacij o morebitnih pomembnih vplivih na okolje, ki so povezani s prevozom ali dobavo, uporabo, izrabljenjem, obdelavo in končno odstranitvijo njegovih izdelkov.

■ “Pripravljenost in odziv v sili”:

- Določite izredne razmere, vključno s tistimi, ki lahko vplivajo na okolje.
- Vzpostaviti, izvajati in vzdrževati procese, potrebne za pripravo in odziv na morebitne izredne razmere, opraviti vaje, oceniti in pregledati pridobljene rezultate.

9.2 Standard ISO 14001

9.2.2 Zahteve standarda ISO 14001

9. Vrednotenje izvedbe

- Izvedeni EMS je treba redno pregledovati: njeno učinkovitost in skladnost.
 - "Spremljanje, merjenje, analiza in vrednotenje delovanja procesov.
 - Izvedite "notranje revizije" v predvidenih časovnih intervalih.
 - Izvesti vodstveni pregled EMS, da se zagotovi njena nadaljnja primernost, ustreznost in učinkovitost.

10. Izboljšave

- Zagotoviti je treba stalno izboljševanje učinkovitosti in učinkovitosti procesov :
 - Ukrepi proti neskladnosti, odkriti za ublažitev posledic. Sprejmejo ustrezne ukrepe proti odstopanjem sistema.

“Preventivne dejavnosti” niso več del standarda (izbrisane v verziji standarda iz 2015, ker je vpeljan sistem tveganj in priložnosti).
 - Uporabite načelo nenehnega izboljšanja in nenehno izboljšujte primernost, ustreznost in učinkovitost EMS.

9.2 Standard ISO 14001

9.2.3 Certificiranje standarda ISO 14001

- Ko se EMS izvaja, lahko organizacija potrdi sistem.
→ Kontaktirajte akreditiran certifikacijski organ:

AENOR, BVQi, SGS, ...

Nadaljevanje s certificiranjem je mogoče s certificirano revizijo, ki je potrdila skladnost z zahtevami ISO 14001 standarda.

- Revizijsko poročilo tretje osebe. Preverite, ali so zahteve ISO 14001 izpolnjene za zahtevan EMS.
- Če je rezultat zadovoljiv, certifikacijski organ izda certifikat ISO 14001.
- Razširjanje certifikacije, sporočanje zainteresiranim stranem: stranke, ponudniki, združenja itd.

9.3 EMAS regulativa

9.3.1 Cilji EMAS regulative

Cilji EMAS regulative:

Spodbujati nenehno izboljševanje okoljskega obnašanja organizacije

Z:

- Vzpostavitev in izvajanju EMS.
- Sistematičnim, objektivnim in periodičnim vrednotenjem delovanja EMS sistemov.
- Zagotavljanje informacij o okoljski učinkovitosti.
- Odprt dialog z javnostjo in drugimi zainteresiranimi stranmi ter aktivno sodelovanje zaposlenih v organizacijah in ustrezno usposabljanje.

*Pomemben instrument
Akcijskega načrta za trajnostno
potrošnjo in proizvodnjo ter
trajnostne industrijske politike.*

9.3 EMAS regulativa

9.3.2 Zahteve EMAS regulative

Splošna procedura za implementacijo EMAS regulative v organizaciji je sestavljena iz naslednjih 6 korakov:

1. Začetni okoljski pregled
2. Izvajanje EMS v skladu z ISO 14001
3. Preverjanje sistema: notranja revizija in pregled upravljanja.
4. Okoljska izjava EMAS
5. Potrditev EMS s preverjevalcem EMAS
6. Vloga za registracijo EMAS

Organizacije, registrirane v EMAS, morajo:

- Dokazati skladnost z okoljsko zakonodajo.
- Zavzemite se za nenehno izboljševanje njihove okoljske učinkovitosti.
- Pokaži, da imajo odprt dialog z vsemi zainteresiranimi stranmi.
- Vključite zaposlene v izboljšanje okoljske uspešnosti organizacije.
- Objaviti in posodobiti veljavno okoljsko izjavo EMAS za zunanjo komunikacijo.

9.3 EMAS regulativa

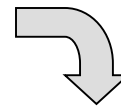
9.3.2 Zahteve EMAS regulative

1. Začetni okoljski pregled

- vseh dejavnosti, ki jih organizacija izvaja.
- opredeliti ustrezne "neposredne in posredne okoljske vidike" in "veljavno okoljsko zakonodajo".

Vsebina začetnega okoljskega pregleda

- a. Veljavne pravne zahteve za organizacijo.
- b. Identifikacija neposrednih in posrednih okoljskih vidikov.
- c. Ocena pomena okoljskih vidikov.
- d. Pregled obstoječih procesov, praks in postopkov.
- e. Ocena povratnih informacij iz preiskave prejšnjih incidentov.

Po "začetnem okoljskem pregledu"

2. Izvajanje EMS v skladu z ISO 14001

- EMS je implemtniran v skladu z zahtevami standarda ISO 14001

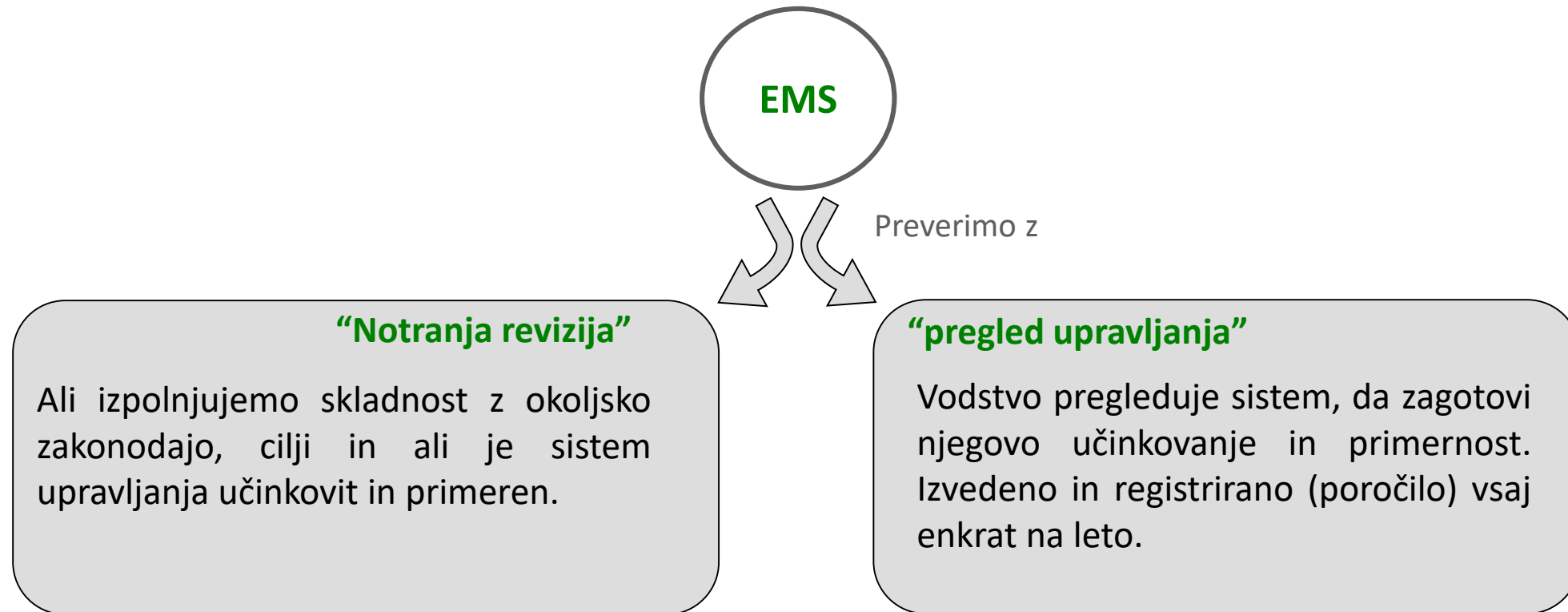
(Priloga II k EMAS regulativi).

- Glej: poglavje 9.2, enota 8.

9.3 EMAS regulativa

9.3.2 Zahteve EMAS regulative

3. Preverjanje sistema: notranja revizija in pregled upravljanja

9.3 EMAS regulativa

9.3.2 Zahteve EMAS regulative

4. EMAS okoljska izjava

- Za zapis "EMAS okoljske izjave" moramo slediti naslednjim smernicam:

Vsebina EMAS okoljske izjave

- 1) Opis organizacije. Povzetek dejavnosti (oznake NACE), izdelkov in storitev. Razmerje do matičnih organizacij.
- 2) Okoljska politika. Kratek opis EMS in delovne strukture.
- 3) Opis vseh pomembnih neposrednih in posrednih okoljskih vidikov (ločeno). Pojasnilo o naravi povezanih vplivov (Priloga I.2 EMAS regulative).
- 4) Opis okoljskih ciljev in ciljev glede pomembnih okoljskih vidikov in vplivov. Okoljski program in sprejeti/načrtovani ukrepi za izboljšanje vedenja.
- 5) Povzetek razpoložljivih podatkov o uspešnosti organizacije, ki uresničuje svoje okoljske cilje in cilje v zvezi z njenimi pomembnimi vplivi na okolje. Temeljni in drugi kazalniki, pomembni v skladu s Prilogo IV k oddelku C Priloge IV k EMAS regulativi.

Vsebuje tudi:

Sektorski referenčni dokument

Evropska komisija je razvila "Sektorske referenčne dokumente".

Organizacije jih morajo upoštevati, ko vpeljujejo EMAS in v okoljski izjavi navesti, kako so bili ti dokumenti uporabljeni.

9.3 EMAS regulativa

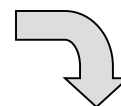
9.3.2 Zahteve EMAS regulative

5. Potrjevanje EMS s strani preveritelja EMAS

EMS organizacije lahko revidira zunanji priznani preveritelj EMAS, da izda validacijo in dostop do registra EMAS. Ugotovite: pomembne neposredne in posredne okoljske vidike "in" veljavno okoljsko zakonodajo".

Preveritelj EMAS:

- akreditirani ali pooblaščen okoljski preveritelj bo preveril okoljski pregled in sistem okoljskega ravnanja.
- Če je rezultat zadovoljiv, bo sistem okoljskega ravnanja preverjen.

Po "EMS validaciji"

6. Vloga za registracijo EMAS

■ Predložitev vloge za registracijo pristojnemu organu države:

- Potrjena okoljska izjava EMAS.
- Izjava, ki jo podpiše okoljski preveritelj.
- Izpolnjen prijavni obrazec (priloga VI k regulativi)
- Dokazilo o plačilu pristojbin, če je potrebno.

Gestión ambiental verificada
Reg. n° XXXX

*"Ko je organizacij registrirana,
lahko uporablja EMAS logotip"
(preverjeno upravljanje z
okoljem)*

9.4 Razlike med ISO 14001 in EMAS regulativo

“ISO 14001 in EMAS predlagata učinkovito sistematično za okoljsko upravljanje organizacij”

Razlike med ISO 14001 in EMAS

- EMAS je bolj popolna, saj zahteva ne le skladnost s standardnimi zahtevami ISO 14001, temveč vsebuje tudi dodatne zahteve :
 - “Okoljska izjava”:
 - javni dokument.
 - Zaveza k stalnemu preverjanju okoljskih informacij, zapisanih v okoljski izjavi → **Instrument sporočanja okoljskega obnašanja organizacije.**
 - Javni register sodelujočih organizacij v vsaki državi, kar povečuje poslovne priložnosti.

Hvala za pozornost

Osnovni koncepti Ekodizajna

Poglavje 8: Upravljanje z okoljem.

